

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. 529. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm01-shoot-idm140207696745200/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

Ej heller tør Udgiveren have nogen Mening om, hvorfor P.-M. har hentet sin ret indgaaende Viden om den polske Opstand og dens Forløb: Kilden har dog saabenbart, hvad der er naturligt nok, været polskvenlig, og Digteren kan ikke siges fr: for Overdrivelse i polsk Favør. Skildringen af Straaffangernes Liv i Sibirien falder derimod helt paalidelig, hvad enhver, der har læst f. Ex. Kennans Bog om Sibirien (1889—91), vil sande.

[Udgiveren har særlig benyttet: Fr. v. Smilt, Geschichte des Polnischen Aufstandes und Krieges. I—II. Berlin 1839; Joachim Lelewel, Geschichte Polens. 2. Auf. Lpz. 1847].

Side 211 Linje 3: *Høit imod Nord og [jernt mod Øst]* i Berl. Tid. for 9/1 1837 findes Efterretninger fra St. Petersburg om de til Sibirien forviste Forbrydere; det hedder her: „Statsforbrydere og store Misdeedere sendes til det yderste Norden og Østen i Nærheden af Ishavet, de Andre derimod til Sibi-riens mildere Clima“.

Side 215 Linje 15: *Granskoven* brugt af Digterne i Stedet for Gran-skoven, naar Versmaalet gjorde det ønskeligt; sml. Oehlenschläger 1810 („Axel og Valborg“): „Begynder Hierter alt for stærkt at banke, | Da grib dit Spyd, du Bue, styrk dig i | De mørke Granskove“; R. V. Kaalund 1842 („Valkvrien Gøndul“): „Jeg tænker, I leve kun smalt: deroppe | Med Granekogler og Birkeknappe“ [efter Levins Ordbogssamlinger].

Side 213 Linje 38: *Hr. Pater* = Hr. Pastor: Pater (latin, „Fader“) er Betegnelse for katolske gejstlige som Pastor (latin, „Hyrde“) for protestantiske.

Side 214 Linje 1: *spæget*] avet, holdt i Tømme.

Side 215 Linje 42: *Flud*] (aaent fra tysk Flut) = Flod, Strøm, Flyden; er overordentlig hyppigt brugt hos Baggessen, f. Ex. 1807 („Hær-Marsch“): „Lær, Hav! os at følge, | Som Bølge ved Bølge, | Den blodige Fane, | Paa Hæltens Bane, | Foreenta, som Vovernes Kmdl“; 1814 („Rim:brevpenen“): „Frisk! Kjø! i Veiret! frisk, min Brud! | Det stryger i et smuldent Flud“; 1814 („Den mistænkelige Tandpine“): „i Rüm, hvis Sølvflud ruller | Med lette Vover, Bækkens Rielen fig“; 1814 („Allenekampen“): „De Hiemets Toner . . . | Som smelte hver en Tidens Lyst og Smerte | Til Hænbud i en evig Harmonie“.

Side 216 Linje 34: *Polak*] maa af meiriske Grunde ligesom Side 217 Linje 38: „Jeg er en Polak! Jeg, som du“ og i „Adam Homo“, 9de Sang („Som Polak og forviist jeg her mig stiller frem“) betones: Pólak, hvilket efter Nutidens Udtale kun er rigtigt, naar Ordet bruges om „Levning i et Glas“, derimod ikke, naar det bruges som Folkenavn. At Ordet imidlertid ogsaa i denne Betydning tidligere (ligesom endnu hyppigt hos Almuen) har været udtalt Pólak, ses af ant. Steder og af Wessels Digt „Brodne Potter i alle Lande“ (1783), hvor det hedder: „Polak! du skal Verden lære, | Om hervillig den vil være“.

Side 216 Linje 34: *Kosciuszko*] berømt polsk Frihedsmand og General († 1817), i 1794 Hovedmanden for Polens Rejsning mod Rusland.

Side 218 Linje 8: *Hjul*] allerede i Oldtidens billedlige Fremstillinger af af Lykkegudinden er hun symbolsk udstyret med Hjulet.

Side 218 Linje 33: *Polens Ørn*] Polens Vaaben var en hvid Ørn paa rød Grund.

Side 219 Linje 20: *Wolas Skandse, Warschau's Vold*] Wola var den stærkest befæstede af de Skanser, som omgav Warschau; mod den rettede Russerne under General Paskievitch den 6te September 1831 et Angreb og erobrede den efter en fortvivlet Kamp; to Dage efter (den 8de September) overgav Warschau sig.

Side 219 Linje 22: *Var du blandt de Dødes Taal*] som Kuriosum antages det, at endnu 1895 i den ganske Oversættelse af A. Hamband: Ruslands Historie siges det, at Wysocki faldt under Stormen paa Wola.

Side 219 Linje 42: *spejled i hans Træk sig af*] nu kun: afspejlede sig; se Anm. til Side 20 Linje 6.